Tasg 1

Bendigeidfran, Llywelyn ac Iolo!

ATEBION:

1. Beth oedd enw chwaer Bendigeidfran?
   Branwen.
3. Claddwyd pen Bendigeidfran mewn lle o'r enw Gwynfryn yn Llundain. Beth sydd yno heddiw?
   Tŵr Llundain.
4. Ym mha chwedl y cewch chi hanes Bendigeidfran yn llawn?
   Branwen ferch Llŷr.
5. Beth yw'r ddau enw rydyn ni'n eu defnyddio wrth sôn am Llywelyn, tywysog olaf Cymru?
   Llywelyn ein Llyw Olaf, a Llywelyn ap Gruffudd.
6. Ym mha flwyddyn y cafodd Llywelyn ei gydnabod yn dywysog Cymru?
   1258.
7. Ym mha flwyddyn ac ym mhle y lladdwyd Llywelyn?
   1282 yng Nghilmeri.
8. Beth mae'r gair "concro" yn ei olygu?
   Trechu'r rhai sy'n rheoli a byw yn y wlad ac yna ei hawlio.
9. Beth oedd enw brenin Lloegr oedd yn gyfrifol am farwolaeth Llywelyn ac am goncro Cymru?
   Edward 1.
10. Beth ddigwyddodd i ben Llywelyn?
   Cafodd ei arddangos ar strydoedd Llundain, yna'i osod ar bigyn haearn wrth ymyl Tŵr Llundain.
11. Allwch chi egluro'r gwahaniaeth rhwng "Cymru" a "Cymry"?
   "Cymru" yw'r wlad, y "Cymry" yw'r bobl.
12. Ym mha flwyddyn y ganwyd Iolo Morganwg?
   1747.
13. Beth yw ystyr y gair "ymddiddori"?
   Pan mae gen ti ddiddordeb yn rhywbeth.

14. Mewn beth yr oedd Iolo Morganwg yn ymddiddori?
Hanes, llawysgrifau a llenyddiaeth.
15. Beth sefydlodd Iolo Morganwg yn 1792?
Gorsedd y Beirdd.
16. Ym mhle y digwyddodd hyn?
Bryn y Briallu yn Llundain.

GWYBODAETH BELLACH:

17. Beth oedd enw brawd arall Branwen, yr un wnaeth dorri gwefusau a chlustiau ceffylau Matholwch i ffwrdd?
Efnisien.
18. Beth oedd enw plentyn Branwen, a beth ddigwyddodd iddo?
Gwern. Cafodd ei daflu i'r tân.
19. Beth oedd enw dau frawd Llywelyn ap Gruffudd (Llywelyn ein Llyw Olaf)?
Dafydd ac Owain.
20. Beth wnaeth Llywelyn yn 1255?
Brwydro yn erbyn Dafydd ac Owain i hawlio eu rhannau nhw o Wynedd er mwyn datgan ei hun yn arweinydd Gwynedd gyfan ac Uwch Conwy.
21. Beth oedd enw iawn Iolo Morganwg?
Edward Williams.
22. Beth yw enw llawn Gorsedd y Beirdd?
Gorsedd Beirdd Ynysoedd Prydain.